

Fans in het Azteca-stadion in Mexico-Stad voor de wedstrijd Mexico-Zuid-Afrika. FOTO AFP

Donald Trump zit Fifa’s feestje flink in de weg

Valse beloftes | Meer dan ooit krijgt de Fifa te maken met de grillen van een gastland van het WK voetbal. Vooralsnog hangt er een donkere schaduw over het toernooi.

Bart Zuidervaat
[redactie sport&samenleving](#)

Op de website van de wereldvoetbalbond is het filmpje eenvoudig terug te vinden. Het zijn beelden van een persconferentie van Fifa-president Gianni Infantino, vorig jaar zomer in Nairobi, waarin hij de kritische buitenwereld bezweert dat dit WK mannenvoetbal soepeltjes zal verlopen. Hij zegt: “Er bestaan veel misvattingen. Iedereen is welkom in Canada, Mexico en de Verenigde Staten.” Het verstrekken van visa zal geen problemen geven en alle fans zijn van harte welkom.

Het zijn valse beloftes gebleken. Het WK, donderdagavond afgetrapt met Mexico-Zuid-Afrika, wordt gedomineerd door het discriminerende grensbeleid van de VS. Supporters uit Haïti en Ivoorkust komen het land niet in, de spelers van Oezbekistan en Senegal werden onderworpen aan strenge veiligheidscontroles. Toegangskarten van Iraanse fans zijn geblokkeerd, vermoedelijk door de Amerikaanse autoriteiten. Een scheidsrechter uit Somalië kwam niet door de douane.

Het is een pijnlijke constatering voor Infantino dat de voetbalbond dit keer niet de baas is in het land waar het WK wordt gehouden. De strategie van de Fifa is helder: de organisatie gaat waar het grote geld haar brengt om vervolgens de leiders van die landen te paaien met

mooie woorden. Dat lukte rond de WK’s in 2018 in Rusland en in 2022 in Qatar. Bij de komende eindtoernooien in 2030 (Marokko, Portugal, Spanje) en 2034 (Saudi-Arabië) zal dat vermoedelijk niet anders zijn.

Maar dit keer heet de belangrijkste gastheer Donald Trump. De Amerikaanse president laat zich door niemand voorschrijven wat te doen. Dat Infantino hem vorig jaar de ‘Fifa Vredesprijs’ overhandigde, heeft niet geholpen, sterker: het re-

‘Soms moet je chillen, relaxen. Schreeuwen kan een tegengesteld effect hebben’

cente optreden van de Amerikaanse grenspolitie heeft de Fifabaas meer in de verdediging gedrukt dan ooit sinds zijn aanstelling in 2016.

Woensdagavond wilde Infantino tijdens een persconferentie in Mexico-Stad vooral het komende WK vieren – in zijn woorden ‘het grootste evenement in de geschiedenis van de mensheid’. Maar hij ontkwam niet aan kritische vragen over het weren van fans en officials en over de exorbitante dure kaartjes.

De WK-tickets zijn veel prijziger dan tijdens vorige eindtoernooien. In Qatar kostte het duurste kaartje

voor de finale 1600 dollar, dit keer mag de liefhebber er 11.000 dollar voor neerleggen. Infantino is zich van geen kwaad bewust en noemt de prijzen ‘marktconform’.

Moeilijker te verdedigen is zijn gebroken belofte dat iedereen welkom zou zijn in de VS. Infantino vindt het ‘ongelukkig’ dat de Somalische scheidsrechter bij de Amerikaanse grens is geweigerd, maar hij zei woensdag ook: “Soms moet je chillen, relaxen. Schreeuwen en roepen kan het tegenovergestelde effect hebben.” Hij bezweert dat de Fifa haar uiterste best doet om problemen op te lossen.

Vooralsnog leidt die moeite tot weinig. Infantino vertelde met trots dat het gelukt is om Iran te laten deelnemen aan dit WK. Maar wat hij er niet bij zei, was dat leden van de Iraanse technische staf geen visum voor de VS krijgen, waardoor het team noodgedwongen is uitgeweken naar Mexico, terwijl de wedstrijden in de VS plaatsvinden.

De kans is groot dat Infantino de komende tijd vaker in de verdrinking komt door het optreden van de Amerikaanse autoriteiten. De Fifa-president deed woensdag waar hij goed in is: de gastheer behagen, in de hoop dat het meevalt. “Ik heb een goede relatie met Trump. Hij begrijpt als geen ander wat het organiseren van het WK betekent.” Het is de vraag of de Amerikaanse president er gevoelig voor zal zijn.

Nog irritanter dan navelstaarderige boeken zijn de mensen die er de hele dag over klagen

Thijs Hoekstra, genomineerd voor de Anton Wachterprijs de Verdieping 14|15

Klagen over een examenvraag werkt nog steeds

Oekraïne kan nu ook zijn eigen Patriots maken

vandaag

buitenland

4 13

De laatste toren van de Sagrada Família staat

En is alvast ingezegend door de paus
vandaag

11

Als je de **verkeerde** man tegenkomt

Psycholoog Erica Pugliese overkwam het, en helpt nu andere vrouwen
de Verdieping 6|7

FOTO PATRICK POST

Tijdens de Olympische Spelen in Berlijn in 1936 wordt het olympisch vuur ontstoken. FOTO GETTY

Déjà vu [Paul van der Steen](#)

Terwijl Hitler pronkte met Spelen kwamen kunstenaars in verzet

Tussen 1912 en 1948 konden op de Olympische Spelen niet alleen goud, zilver en brons worden verdiend met fysieke prestaties. Ook in Berlijn in 1936 konden uitmuntende architecten, schrijvers, musici, schilders en beeldhouwers edelmetaal winnen. Maar moest je je wel lenen voor zo'n evenement in het Duitsland van Hitler? Nee, vond een groep Nederlandse artistiekelingen. Uit protest organiseerden ze een expositie. Met de titel wilden ze het ware gezicht van het nationaalsocialisme tonen. De tentoonstelling heette De Olympiade Onder Dictatuur. Afgekort: D.O.O.D.

Het was het soort acties waarvan er voorlopig maar weinig zichtbaar zijn rond het donderdag begonnen WK voetbal. Terwijl de democratie in de VS, het meest prominente van de drie gastlanden, in rap tempo terrein verliest. Donald Trump, de president met despotische neigingen, lijkt het toernooi vooral te willen gebruiken voor eigen glorie. Alles is het beste en mooiste ooit en dat is volgens hem natuurlijk zijn verdienste.

D.O.O.D. is een beetje in de vergetelheid geraakt. Wie denkt aan acties tegen een door dictators misbruikt sportfestijn, denkt in Nederland al gauw aan 'Bloed aan de paal', de campagne waarmee de

'In het Derde Rijk kan de vrije kunstenaar niet ademen, omdat de vrije geest er niet ademen mag'

cabaretiers Bram Vermeulen en Freek de Jonge probeerden te voorkomen dat Nederland zou meedoen aan het WK Voetbal van 1978 in het Argentinië van Jorge Videla.

Cultuurhistorica Claartje Wesselink besteedt aandacht aan D.O.O.D. in de onlangs verschenen biografie *De strijd van Paul Sanders. Een Joodse journalist in de vuurlinie van de 20ste eeuw: Amsterdam, Berlijn, New York*. De publicist Sanders was voorzitter van het organiserend comité. "In het Derde Rijk kan de vrije kunstenaar niet ademen, omdat de vrije geest er niet ademen mag", legde hij uit in de sociaaldemocratische krant *Het*

Volk. "Daarom kan een kunstenaar onmogelijk aan de Kunstenaars-Olympiade 1936 deelnemen."

Het initiatief voor D.O.O.D. kwam van een groepje artistiekelingen rondom auteur Annie Romein. De Spelen van 1936 waren al in 1933, het jaar van Hitlers machtsovername, aan Duitsland toegewezen. Daarna klonk hier en daar wel kritiek op een Olympiade in een dictatoriaal geregeerd land. Nederlandse turners, krachtsporters en individuele sporters zoals de sociaaldemocratische atlete Tollen Schuurman en de Joodse bokser Ben Bril gingen uit principe niet naar Berlijn.

De kring rond Romein en Sanders zorgde voor een artistiek protest. D.O.O.D. liet werk zien van Nederlandse (onder anderen Charley Toorop en Hildo Krop) en buitenlandse kunstenaars (onder anderen fotograaf Robert Capa en de schilders Lucien Pissarro en Fernand Léger). Het affiche en een deel van het tentoongestelde uiteten openlijk kritiek op het nazisme. Een werk stelde zelfs de raszuiverheid van Adolf Hitler ('bastardtype') zelf ter discussie.

Een week na de opening begin augustus 1936 brak brand uit in het expositiegebouw. Het bleef dankzij een snelle, alerte brandweer bij waterschade. Menigeen vermoedde dat Duitsers of hun sympathisanten het vuur hadden aangestoken. Maar bewijs ontbrak.

De tentoonstelling in Amsterdam trok zeventienduizend bezoekers. Sanders vond dat teleurstellend weinig. Een vervolg in Rotterdam moest na protest van de Duitse consul al snel zijn deuren sluiten. De directeur van de locatie in de Maasstad kreeg zelfs straf wegens belediging van een bevriend staatshoofd: 50 gulden boete of tien dagen brommen.

De Olympische Spelen in Berlijn gingen gewoon door. Hitler en de zijnen gebruikten het festijn dankbaar voor hun nazipropaganda. Minder dan negen jaar later kon de balans worden opgemaakt van twaalf jaar bruine dictatuur. De naam D.O.O.D. bleek achteraf terecht gekozen. Een behoorlijk deel van de aan de expositie deelnemende kunstenaars was omgekomen in Duitse vernietigingskampen of door andere terreur. En vrijwel iedereen had wel verlieten in zijn naaste omgeving te betreuren.

Paul van der Steen bekijkt wekelijks het nieuws door een historische bril

Gewelddadige relatie [interview](#) | Waarom blijven sommige vrouwen bij hun partner na stelselmatige mishandelingen? Omdat ze een traumatisch verleden meetorsen, zegt de Italiaanse psycholoog Erica Pugliese, die deze vrouwen behandelt.

Als blijven pijnlijk is, maar weggaan ook

tekst **Maurice Timmermans**
foto **Patrick Post**

Het is voor het eerst dat ze er zo openlijk over praat. Er-over schrijven gaat haar een stuk makkelijker af dan spreken, zegt psycholoog Erica Pugliese (44) met een wankel stem. "Het voelt heel kwetsbaar."

Ze had net een studie afgerond in Rome toen ze een verkeerde man tegen het lijf liep en gevangen raakte in een destructieve relatie, zegt de Italiaanse, die sinds drie jaar onderzoek doet naar partnergeweld aan de Universiteit van Amsterdam. "Het gevoel dat deze man niet goed voor me was, bekroop me vrij snel. En na een jaar begonnen de mishandelingen. Ik at nog maar weinig en viel vijftien kilo af. Ik ken mezelf als een stevige persoonlijkheid, maar in die relatie was ik ontzettend broos en onzeker."

Bijna een op de vijf vrouwen in Nederland krijgt volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), die inzoomde op de leeftijdsgroep van 15 tot 49 jaar, minstens één keer te maken met partnergeweld. Een op de twintig zegt dat in het afgelopen jaar nog te hebben meegemaakt. Deze cijfers – eind 2025 gepubliceerd – liggen waarschijnlijk hoger, waarschuwt de WHO, omdat lang niet alle vrouwen aangifte doen.

Familie en vrienden van Pugliese begonnen zich vanwege de blauwe plekken steeds meer zorgen te maken. "Het was een gevaarlijke relatie, die fataal had kunnen aflopen. En wat iedereen in mijn omgeving zich afvroeg: waarom ging ik niet voorgoed bij hem weg? Ik ben tig keer vertrokken, maar steeds weer teruggekeerd. Het leek alsof ik aan hem vastgelijmd zat. Waarom liet ik me keer op keer mishandelen?"

Om die vraag te beantwoorden dook Pugliese in de vakliteratuur, maar daar vond ze geen antwoorden. Ondertussen behandelde ze vrouwen, kreeg ze meer zicht op het probleem en kon ze data verzamelen. Daaruit volgde een theorie, een psychologische test en een behandeling, die ze beschrijft in haar onlangs verschenen boek *Gevangen in een gewelddadige relatie*.

Het is een Nederlandse vertaling van het Italiaanse origineel uit 2024. De psychologische test, waar veel vraag naar is in het buitenland, wordt nu vertaald in onder meer het Engels, Russisch, Portugees, Farsi en Hindi.

Het boek is bedoeld voor psychotherapeuten en voor iedereen die ooit in een gevaarlijke relatie zat. "Denk niet dat het vooral vrouwen betreft uit lage sociaal-economische milieus of laag opgeleiden. Het kan net zo goed een hoogleraar overkomen."

Vertrek nu toch gewoon, roepen familie en vrienden steevast. Maar het probleem ligt dieper, betoogt Pugliese. Deze vrouwen lijden volgens haar aan een complexe aandoening, die ze pathologische affectieve afhankelijkheid noemt.

Wat houdt dat in?

"Deze vrouwen worstelen met een innerlijk conflict: ze willen zichzelf redden én de relatie. En dat kan niet, waardoor ze emotioneel klem komen te zitten. Blijven is pijnlijk, weggaan ook. Het is een dilemma waar ze niet uit komen."

Waarom is weggaan zo pijnlijk?

"De kiem van het conflict ligt in de kindertijd. Veel van deze vrouwen komen uit disfunctionele gezinnen en kampen met ernstige trauma's. Ze zijn door hun ouders mishandeld, verwaarloosd of niet gewaardeerd, en daarmee verstoken gebleven van de belangrijkste behoeften in het leven: liefde, erkenning en veiligheid. Dat is wat ze vervolgens zoeken in een relatie, maar dat doen ze dus bij de verkeerde mannen."

Je zou verwachten dat deze vrouwen zich aangetrokken voelen tot mannen

'Het leek alsof ik aan hem vastgelijmd zat. Waarom liet ik me keer op keer mishandelen?'

die wél kunnen voorzien in hun behoeften.

"Nee, psychologisch werkt het zo niet. Als je een emotionele leegte voelt in je leven, wil je dat die alsnog wordt gevuld. Maar niet door een willekeurige man, maar door eentje die lijkt op je vader, omdat die tekort is geschoten. Door zo'n partner wil je geliefd en gewaardeerd worden, maar dat gebeurt niet. Toch houdt dat verlangen veel vrouwen gevangen in de relatie. Weggaan betekent dat ze de kans op liefde en waardering opgeven. Daar willen ze niet aan."

Hoeveel mensen voldoen aan de criteria van pathologische affectieve afhankelijkheid?

"In een Italiaans experiment met zeventienhonderd vrouwen die partnergeweld ervoeren, vertoonde 40 procent een vorm van pathologische afhankelijkheid. Het is een belangrijke risicofactor voor uxoricide ofwel partnerdoding, vooral vanaf het moment dat vrouwen vertrekken en weer terugkeren naar hun partner. In het daaropvolgende jaar stijgt het risico op geweld en moord aanzienlijk."

Psycholoog Erica Pugliese: 'Als een cliënt blijft volhouden dat ik er niets van snap, vertel ik dat ik hetzelfde heb meegemaakt'.

Achttien proefpersonen is een kleine populatie.

"Klopt, we moeten nog veel meer data verzamelen, maar een omvangrijke studie op poten zetten kost een hoop geld. We zijn nu bezig om dat bij elkaar te krijgen. Dat blijkt niet makkelijk."

Critici zullen u betichten van victim-blaming. De vrouwen hebben volgens u een probleem, zij moeten veranderen, terwijl de mannen erop los slaan.

"In Italië en Nederland heerst veel weerstand tegen mijn project, afkomstig van vrouwenorganisaties, maar ook van onderzoeksfondsden. Ze vinden dat je de schijnwerper moet richten op de mannen, omdat zij als enigen verantwoordelijk zijn voor hun gewelddadige gedrag. Mee eens, zij zijn verantwoordelijk, maar tegelijk vind ik dat je de vrouwen niet aan hun lot moet overlaten."

Want?

"De meesten zijn zwaar ongelukkig, getekend door jeugdtrauma's en doordat ze hun leven lang van de ene gewelddadige relatie in de andere zijn gevallen. Pas in therapie begrijpen ze dat dit gedragspatroon voortvloeit uit hun traumatische verleden en dat ze zich daarvoor niet hoeven te schamen, zichzelf niet hoeven te veroordelen. Dat voelt als een enorme opluchting. Aan het eind van de rit zijn deze vrouwen in staat om het verwoestende patroon te doorbreken, om nieuwe partnerkeuzes te maken, om hun leven in te richten zoals ze dat zelf willen."

In hoeverre kan psychotherapie partnergeweld terugdringen?

"Psychologische hulp draagt bij aan de oplossing. Partnergeweld is een multidimensioneel vraagstuk met culturele, sociale en economische aspecten. Denk aan de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen, de economische afhankelijkheid van vrouwen, en de culturele vooroordelen. In de streek waar ik vandaan kom, in de hiel van de laars, is het nog steeds geaccepteerd dat mannen geweld gebruiken tegen vrouwen. 'Ach, je moet ze nemen zoals ze zijn', heet het dan. Niet dus. Na publicatie van mijn boek is meer en meer tot me doorgedrongen dat deze mannen evengoed lijden aan pathologische affectieve afhankelijkheid."

In welke zin?

"Ook zij groeiden op in ongezonde gezinnen en ontbeerden liefde en waardering, maar dat resulteert bij hen in ander soort gedrag. In mishandeling, vernedering en controle. Een vrouw die bij hem vertrekt, activeert de pijnlijke verwaarlozing, zoals hij die vroeger ervoer. Ook mannen zijn gebaat bij psychotherapie."

Gaat u ze ook behandelen?

"Dat doe ik al, zowel mannen die slachtoffer zijn als de daders. Als psycholoog is het niet aan mij om mensen te veroordelen. Ik wil ze helpen. Dat is mijn missie."

Hoe kan dat?

"Veel vrouwen keren terug, omdat hun mannen dreigen met suïcide of beloven dat ze hun leven beteren. Zelf hopen ze dat hun verlangens alsnog worden vervuld. Tragisch genoeg start al snel een nieuwe cyclus van geweld, en nu heftiger."

U heeft als eerste een behandeling ontworpen waarin deze vrouwen hun pijnlijke verleden herschrijven. Hoe gaat dat?

"Allereerst is het voor een therapeut van belang om uit te zoeken of de patiënt zich in een levensbedreigende situatie bevindt. Zo niet, dan kan de behandeling beginnen. Die staat bekend als 'imaginaire rescripting' en wordt meestal ingezet bij traumagerelateerde aandoeningen. Ik heb het protocol aangepast voor vrouwen in gewelddadige relaties. Eerst diept de cliënt, net als bij EMDR, een traumatisch voorval uit de kindertijd op en herbeleeft dat. Daarna geeft de cliënt, aanvankelijk met hulp van de therapeut, een nieuwe positieve betekenis aan die herinnering. Vooral met het oog op de onvervulde behoeften."

Kunt u een voorbeeld geven?

"Een vrouw haalt zich een zware mishandeling voor de geest, waarna ik als behandelaar in de scène stap en eis dat de vader daarmee stopt. Zo creëer ik een veilige situatie. In latere sessies neemt de cliënt het heft in eigen hand en zegt tegen haar vader wat ze als kind niet kon. Dat ze niet gediend is van zijn klappen, en dat ze behoefte heeft aan zijn liefde en aandacht. Zo richt ze zich aan het eind van de in totaal twaalf sessies ook tot haar partner, van wie ze zich losmaakt. Niet rationeel, maar emotioneel. Dat maakt het verschil."

Benoemt u ook uw eigen ervaringen?

"Als een cliënt blijft volhouden dat ik er niets van snap, dan vertel ik dat ik hetzelfde heb meegemaakt. Dat werkt. Ze zien me dan niet meer als die perfecte vrouw met die perfecte baan en dat perfecte gezinnetje, maar als iemand die weet waar het over gaat, die zelf heeft moeten vechten voor haar leven. Nadat ik vertrokken was, stalkte mijn ex me zo ernstig dat ik me niet meer veilig voelde in Italië. Ik ben toen naar Frankrijk gevlucht, waar ik ben begonnen

'Aan het eind van de rit zijn deze vrouwen in staat om hun leven in te richten zoals ze dat zelf willen'

met mijn studie naar pathologische affectieve afhankelijkheid."

Hoe effectief is de behandeling?

"Als psychotherapeut heb ik meer dan honderd vrouwen behandeld en niemand van hen is in het jaar daarna teruggekeerd naar hun ex. Op dit moment lopen er twee, veelbelovende studies. In een daarvan hebben achttien proefpersonen het rescripting-protocol doorlopen en ook van hen heeft nog niemand zich bedacht."